KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 15.6.2026 r.
COM(2026) 279 final

SPRAWOZDANIE KOMISJI

DLA PARLEMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY I TRYBUNAŁU OBRACHUNKOWEGO

Roczne sprawozdanie dla organu udzielającego absolutorium w sprawie audytów wewnętrznych przeprowadzonych w 2025 r.

{SWD(2026) 149 final}

Spis treści

CEL I ZAKRES SPRAWOZDANIA **2**

SŁUŻBA AUDYTU WEWNĘTRZNEGO **2**

PRZEGLĄD PRAC AUDYTOWYCH **5**

OGÓLNE WYNIKI NA PODSTAWIE PRAC AUDYTOWYCH WYKONANYCH W 2025 R. **8**

Ogólne wyniki w zakresie wykonania 8

Ogólne wnioski dotyczące zarządzania finansami przez Komisję 12

DZIAŁANIA PODEJMOWANE PRZEZ JEDNOSTKI PODDANE AUDYTOWI **14**

KONSULTACJE Z ZESPOŁEM KOMISJI DS. NIEPRAWIDŁOWOŚCI FINANSOWYCH **16**

Cel i zakres sprawozdania

Niniejsze sprawozdanie ma na celu przekazanie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie informacji na temat **audytów wewnętrznych przeprowadzonych w 2025 r. przez Służbę Audytu Wewnętrznego Komisji Europejskiej w 51 jednostkach organizacyjnych: dyrekcjach generalnych, służbach, biurach UE i agencjach wykonawczych** ([1]). Jest ono sporządzane na potrzeby procedury udzielania absolutorium i zawiera: a) podsumowanie dotyczące liczby i rodzajów przeprowadzonych audytów wewnętrznych; b) zestawienie głównych wydanych zaleceń oraz c) informacje o działaniach podjętych w związku z tymi zaleceniami. Zgodnie z art. 118 ust. 8 i art. 253 rozporządzenia finansowego ([2]) Komisja przekazuje sprawozdanie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie. Jest ono oparte na sprawozdaniu sporządzonym zgodnie z art. 118 ust. 4 rozporządzenia finansowego przez audytora wewnętrznego Komisji, dotyczącym audytów przeprowadzonych przez Służbę Audytu Wewnętrznego oraz na innych ukończonych w 2025 r. sprawozdaniach w sprawie zadań ([3]).

Ponadto, zgodnie z wymogami art. 118 ust. 5 rozporządzenia finansowego, w sprawozdaniu skoncentrowano się na ogólnej zgodności z zasadami należytego zarządzania finansami i wykonania poprzez przedstawienie ogólnych wyników w zakresie wykonania oraz ogólnych wniosków dotyczących zarządzania finansami (sekcja 4) ([4]), a także podkreślono wszelkie problemy systemowe wykryte przez zespół Komisji ds. nieprawidłowości finansowych (sekcja 5).

Służba Audytu Wewnętrznego

Służba Audytu Wewnętrznego jest niezależną służbą w Komisji kierowaną przez audytora wewnętrznego Komisji.

W ramach swojego mandatu wynikającego z rozporządzenia finansowego audytor wewnętrzny doradza Komisji w kwestiach związanych z ryzykiem, oceniając:

- adekwatność i skuteczność wewnętrznych systemów zarządzania;
- sposób, w jaki departamenty realizują polityki, programy i działania;
- efektywność i skuteczność systemów kontroli i audytu mających zastosowanie do wszystkich operacji w ramach wykonywania budżetu.

Misją Służby Audytu Wewnętrznego jest rozwijanie zdolności Komisji do tworzenia, ochrony i utrzymania wartości publicznej – jako nowoczesnej, odpowiedzialnej i zorientowanej na wyniki instytucji – poprzez zapewnienie poświadczenia wiarygodności, doradztwa, spostrzeżeń i prognoz, które są niezależne, oparte na analizie ryzyka i obiektywne.

([1]) W sprawozdaniu nie uwzględniono Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych, Europejskiego Inspektora Ochrony Danych, Prokuratury Europejskiej, Europejskiego Instrumentu na rzecz Pokoju, zdecentralizowanych agencji UE, wspólnych przedsięwzięć UE ani innych autonomicznych organów, które są poddawane audytowi przez Służbę Audytu Wewnętrznego. W stosownych przypadkach sporządza się dla nich osobne sprawozdania.

([2]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2024/2509 z dnia 23 września 2024 r. zastępujące rozporządzenie (UE, Euratom) 2018/1046 (art. 247).

([3]) W niniejszym sprawozdaniu uwzględniono sprawozdania z audytu ukończone w okresie od 1 lutego 2025 r. do 31 grudnia 2025 r., z wyjątkiem audytu zarządzania zasobami ludzkimi w Dyrekcji Generalnej ds. Stabilności Finansowej, Usług Finansowych i Unii Rynków Kapitałowych, którego dotyczy końcowe sprawozdanie z audytu opublikowane 10 marca 2025 r. i w drodze wyjątku uwzględnione w rocznym sprawozdaniu z audytu wewnętrznego za 2024 r.

([4]) Podsumowanie wiarygodności przedstawione przez Służbę Audytu Wewnętrznego jest publikowane równolegle z niniejszym sprawozdaniem w sprawozdaniu rocznym z zarządzania i wykonania dotyczącym budżetu UE.

W tym celu Służba Audytu Wewnętrznego zapewnia:

- niezależną ocenę skuteczności procesów zarządzania, zarządzania ryzykiem i kontroli w odniesieniu do operacji, działań i transakcji finansowych („usługi poświadczania wiarygodności") oraz

- doradztwo, spostrzeżenia i prognozy („usługi inne niż usługi poświadczania wiarygodności").

Głównymi rezultatami są sprawozdania z audytu wewnętrznego, które zawierają niezależne opinie na temat jakości systemów zarządzania i kontroli, a także zalecenia dotyczące poprawy operacji i promowania należytego zarządzania finansami.

W 2025 r. Komisja przyjęła **przekształconą kartę obowiązków** ([5]), wprowadzając tym samym istotną aktualizację ram prawnych i operacyjnych Służby Audytu Wewnętrznego. Karta zapewnia pełną zgodność z przekształconym rozporządzeniem finansowym z 2024 r. i nowymi globalnymi standardami audytu wewnętrznego ([6]). Gwarantując niezależność audytora wewnętrznego oraz zapewniając pełny i nieograniczony dostęp do informacji i personelu niezbędnych do jego pracy, Karta zapewnia niezbędne zabezpieczenia umożliwiające skuteczne funkcjonowanie służby. Zewnętrzna ocena jakości z 2021 r., która obowiązuje przez pięć lat, potwierdziła zgodność Służby Audytu Wewnętrznego z obowiązującymi wówczas standardami i kodeksem etyki.

Służba Audytu Wewnętrznego przyjęła w 2025 r. **strategię audytu na lata 2025–2029**. Strategia ta jest zgodna z nowym mandatem politycznym Komisji i ma na celu poprawę wyników i rozliczalności w Komisji i innych podmiotach UE, a także zapewnienie zainteresowanym stronom usług o wartości dodanej.

Zgodnie z art. 8 ust. 2 karty obowiązków audytor wewnętrzny wypełnia szereg **rocznych obowiązków sprawozdawczych wobec Komitetu ds. Audytu**. Komitet ds. Audytu wspiera kolegium w wypełnianiu jego obowiązków wynikających z Traktatów, rozporządzenia finansowego oraz innych dokumentów statutowych. Jego rolą, ustanowioną na mocy art. 123 rozporządzenia finansowego, jest zapewnienie niezależności Służby Audytu Wewnętrznego, monitorowanie jakości audytów wewnętrznych oraz zapewnienie, aby Komisja, jej agencje wykonawcze i inne organy uwzględniały i wdrażały zalecenia z audytu.

W swoim rocznym oświadczeniu dla Komitetu ds. Audytu audytor wewnętrzny potwierdził, że Służba Audytu Wewnętrznego zachowała pełną **niezależność organizacyjną** w 2025 r. i była wolna od ingerencji lub ograniczeń w prowadzeniu prac audytowych, a także potwierdził, że nie doszło do faktycznego ani domniemanego naruszenia indywidualnego obiektywizmu.

Audytor wewnętrzny dopilnował, aby zasoby dostępne w 2025 r. były wystarczające i skutecznie wykorzystane w celu optymalnej realizacji zatwierdzonego planu audytu wewnętrznego. Zasoby te obejmowały odpowiednią kombinację wiedzy, umiejętności i innych kompetencji.

Służba Audytu Wewnętrznego nie prowadzi audytu systemów kontroli państw członkowskich w odniesieniu do funduszy UE. Tego rodzaju audyty sięgają poziomu indywidualnych beneficjentów i przeprowadzają je audytorzy wewnętrzni państw członkowskich, krajowe instytucje audytowe, inne dyrekcje generalne Komisji oraz Trybunał Obrachunkowy. Służba Audytu Wewnętrznego prowadzi jednak audyt przedsięwzięć przez Komisję środków

([5]) Decyzja Komisji (UE) 2025/2570 z dnia 18 grudnia 2025 r. ustanawiająca kartę obowiązków Służby Audytu Wewnętrznego Komisji.

([6]) Globalne standardy audytu wewnętrznego, opublikowane przez Instytut Audytorów Wewnętrznych i obowiązujące od 9 stycznia 2025 r., stanowią wytyczne dla światowej profesjonalnej praktyki audytu wewnętrznego i służą jako podstawa oceny i podniesienia jakości funkcji audytu wewnętrznego. Globalne standardy audytu wewnętrznego zastępują międzynarodowe ramowe zasady praktyk zawodowych Instytutu Audytorów Wewnętrznych z 2017 r., które miały zastosowanie w 2024 r.

służących do nadzorowania i kontrolowania: a) organów w państwach członkowskich oraz b) innych organów odpowiedzialnych za wypłatę unijnych środków finansowych.

Przegląd prac audytowych

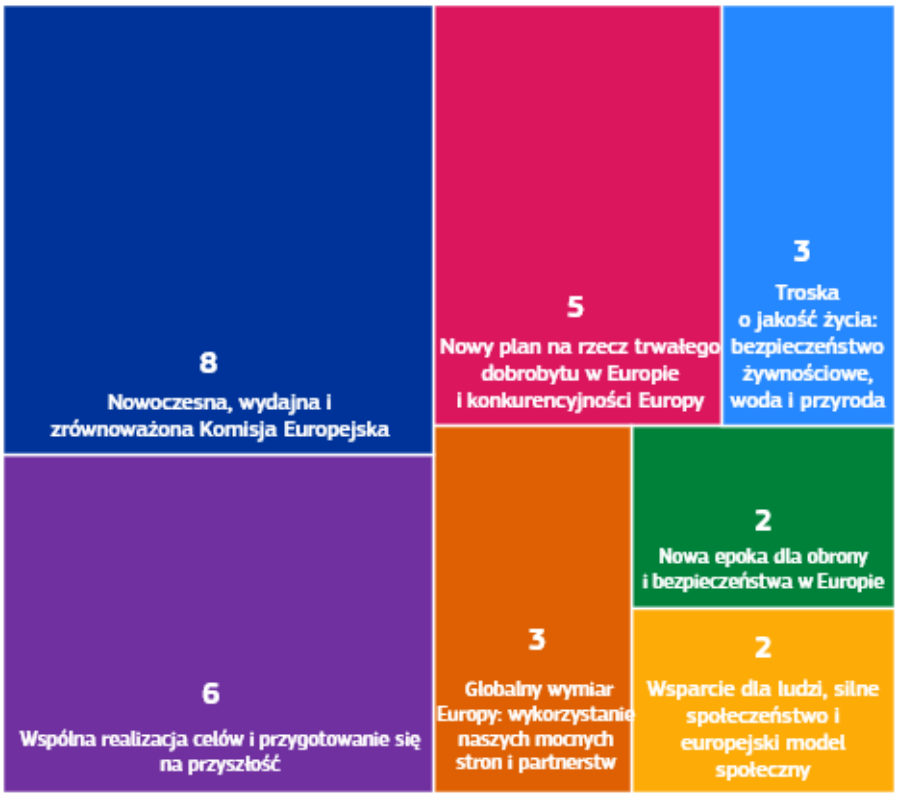
Rok 2025 był pierwszym rokiem wdrażania strategii audytu Służby Audytu Wewnętrznego na lata 2025–2029, która jest dostosowana do nowego mandatu politycznego, priorytetów i celów Komisji. Do daty granicznej 31 grudnia 2025 r. ([7]) Służba Audytu Wewnętrznego **zrealizowała** łącznie **35 zadań** (29 audytów związanych z poświadczeniem wiarygodności i 6 zadań niezwiązanych z poświadczeniem wiarygodności) w dyrekcjach generalnych i służbach Komisji. Służba Audytu Wewnętrznego przedstawiła 100 % sprawozdań dotyczących zapewniania wiarygodności zaplanowanych w planie audytu Komisji na 2025 r. Jedno sprawozdanie z audytu ukończono w marcu 2025 r. i uwzględniono w rocznym sprawozdaniu z audytu wewnętrznego za 2024 r. ([8])

Zgodnie ze swoim statutem i globalnymi standardami audytu Służba Audytu Wewnętrznego planuje swoje prace audytowe na podstawie oceny ryzyka i analizy zdolności. Ma to na celu sporządzenie planu audytów obejmującego obszary najwyższego ryzyka, a tym samym maksymalizującego wartość dodaną Służby Audytu Wewnętrznego, a także pomagającego zapewnić najlepsze wykorzystanie zasobów oraz wydajną i skuteczną realizację planu audytów. Służba Audytu Wewnętrznego regularnie monitoruje realizację planu audytów i w razie potrzeby go koryguje.

W 2025 r. Służba Audytu Wewnętrznego wydała **33 sprawozdania** (końcowe sprawozdania z audytu i notatki z wnioskami) oraz dwa sprawozdania wewnętrzne.

Na poniższym wykresie przedstawiono wkład **zadań związanych z poświadczeniem wiarygodności** w osiągnięcie ogólnych celów zawartych w **planie strategicznym Komisji na lata 2025–2029**.

Wkład w realizację ogólnych celów Komisji

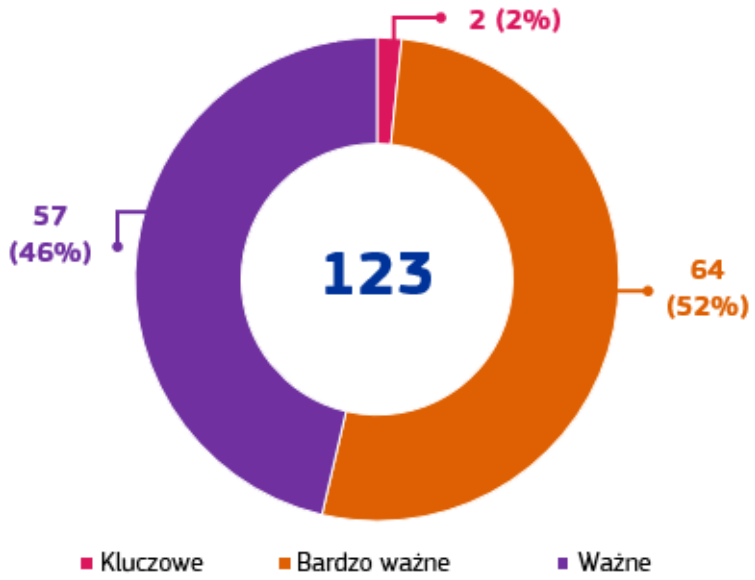
([7]) Plan audytu na 2025 r. obejmuje rok przejściowy do nowej daty granicznej 31 grudnia 2025 r. Do 2024 r. okresem odniesienia dla planów audytu był okres od dnia 1 lutego roku n do dnia 31 stycznia roku n+1.

([8]) To sprawozdanie z audytu dotyczyło audytu zarządzania zasobami ludzkimi w Dyrekcji Generalnej ds. Stabilności Finansowej, Usług Finansowych i Unii Rynków Kapitałowych. Końcowe sprawozdanie z audytu dotyczące tego audytu wydano 10 marca 2025 r. .

Źródło: Komisja Europejska, Służba Audytu Wewnętrznego

W wyniku czynności audytowych przeprowadzonych w 2025 r. Służba Audytu Wewnętrznego wydała **123 zalecenia**. Jak pokazano poniżej, 2 % tych zaleceń oceniono jako kluczowe, 52 % jako bardzo ważne, a 46 % jako ważne.

Zalecenia według oceny

Źródło: Komisja Europejska, Służba Audytu Wewnętrznego

W 2025 r. jednostki poddane audytowi zaakceptowały **118 zaleceń** i częściowo zaakceptowały 5 zaleceń. W odniesieniu do wszystkich (częściowo zaakceptowanych) zaleceń jednostki poddane audytowi opracowały plany działania. Służba Audytu Wewnętrznego następnie oceniła je jako zadowalające lub zażądała przedstawienia ich zmienionej wersji. W przypadku zaleceń, które zostały częściowo odrzucone, jednostki poddane audytowi zaakceptowały ryzyko rezydualne. Wszystkie sprawozdania dotyczącego zapewniania wiarygodności zostały przedłożone Komitetowi ds. Audytu Komisji wraz z planami działania.

Ogólne wyniki na podstawie prac audytowych wykonanych w 2025 r.

Ogólne wyniki w zakresie wykonania

Aby wesprzeć Komisję w rozwijaniu jej kultury zorientowanej na wyniki oraz zwiększyć nacisk na zapewnienie optymalnego wykorzystania środków finansowych, Służba Audytu Wewnętrznego sfinalizowała 29 zadań dotyczących audytu skoncentrowanych na aspektach wykonania zadań przez Komisję. W przypadku około 80 % tych zadań dotyczących audytu Służba Audytu Wewnętrznego stwierdziła wysokie ryzyko rezydualne w skontrolowanych obszarach lub procesach, co doprowadziło do wydania bardzo ważnych zaleceń. W jednym sprawozdaniu z audytu wydano kluczowe zalecenie dla dwóch podmiotów, w którym zwrócono uwagę na bardzo wysokie ryzyko rezydualne. Odnotowano również różne mocne strony i dobre praktyki.

Zgodnie ze stosowaną przez siebie metodyką i dobrymi praktykami Służba Audytu Wewnętrznego prowadzi audyt wykonania zadań, stosując podejście pośrednie. W jego ramach ocenia, w jaki sposób departamenty Komisji realizują polityki, programy i działania w odniesieniu do związanych z nimi czynników ryzyka. Podejście to ma na celu zapewnienie, aby dyrekcje generalne i służby opracowały solidne ramy wykonania, odpowiednie narzędzia pomiaru wyników i kompleksowe systemy monitorowania oraz aby wykorzystywały je do zarządzania wykonaniem zadań i ryzykiem.

Zadania zrealizowane przez Służby Audytu Wewnętrznego w 2025 r. wskazują, że procesy zarządzania finansami, procesy operacyjne i procesy wsparcia Komisji pozostają solidne, chociaż niektóre obszary wymagają uwagi, aby zapewnić zgodność i długoterminową skuteczność.

Chociaż systemy zarządzania finansami są zasadniczo skuteczne (zob. ogólne wnioski), należy zająć się pewnymi słabymi punktami w zarządzaniu zamówieniami publicznymi i dotacjami, w szczególności jeśli chodzi o strategie zapewniania wiarygodności i strategie audytu. Audyty programów finansowania ujawniły potrzebę większej spójności pomiaru wyników, w którym to przypadku jaśniejsze wskaźniki i usprawnione procesy mogłyby zwiększyć przejrzystość i oddziaływanie, w szczególności w świetle przejścia na modele realizacji oparte na wynikach. Korzystne dla wyników operacyjnych byłoby także jaśniejsze określenie ról i obowiązków oraz należyte zarządzanie ryzykiem związanym z systemami wsparcia, głównie informatycznymi. Ponadto, biorąc pod uwagę zależność Komisji od zasobów ludzkich i technologicznych, należy rozwinąć systemy wyboru i rekrutacji pracowników, zarządzania projektami informatycznymi i zarządzania cyberbezpieczeństwem jako kluczowe elementy stanowiące podstawę nowoczesnej administracji publicznej.

W poniższych sekcjach przedstawiono wnioski Służby Audytu Wewnętrznego dotyczące różnych aspektów wykonania zadań ocenionych w jej audytach w 2025 r.

Procesy finansowe

Audyty przeprowadzone przez Służbę Audytu Wewnętrznego dały kolegium, a także dyrekcjom generalnym i służbom pewność, że kontrole wewnętrzne dotyczące zarządzania finansami są wdrażane w sposób wydajny i skuteczny (zob. również ogólny wniosek dotyczący zarządzania finansami w sekcji 4.2).

Pięć audytów przeprowadzonych przez Służbę Audytu Wewnętrznego **nie wykazało żadnych poważnych uchybień w badanych systemach kontroli**. **Pozostałe 13 audytów** ujawniło **potrzebę poprawy** i doprowadziło do wydania kluczowych i bardzo ważnych zaleceń.

W obszarze **zarządzania dotacjami** Służba Audytu Wewnętrznego zidentyfikowała dwa **przypadki**, w których badane podmioty musiały usprawnić istniejące procesy.

Pięć audytów przeprowadzonych przez Służbę Audytu Wewnętrznego w obszarze **zarządzania dotacjami** zakończyło się **wnioskami z audytu bez zastrzeżeń**: a) finansowanie organizacji pozarządowych (NGO)

w ramach Programu działań na rzecz środowiska i klimatu (LIFE); b) wdrażanie instrumentu „Łącząc Europę"; c) proces zarządzania projektami i proces płatności w ramach Programu UE dla zdrowia; d) proces zarządzania projektami i proces płatności w ramach Europejskiego Funduszu Obronnego oraz e) wczesne wdrożenie dotacji w ramach instrumentu na rzecz wzmocnienia europejskiego przemysłu obronnego przez zamówienia realizowane na zasadzie współpracy (EDIRPA) oraz rozporządzenia w sprawie wspierania produkcji amunicji (ASAP).

W wyniku audytu **procedur przygotowywania i udzielania dotacji przez Europejską Radę ds. Innowacji** wydano negatywną opinię i kluczowe zalecenie dotyczące konieczności dokonania przez zainteresowaną dyrekcję generalną i zainteresowaną agencję wykonawczą przeglądu procesu podejmowania decyzji o udzieleniu dotacji specyficznego dla instrumentu „Akcelerator" Europejskiej Rady ds. Innowacji zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami. W wyniku audytu sformułowano również bardzo ważne zalecenia dla obu jednostek poddanych audytowi dotyczące: wzmocnienia mechanizmów kontroli związanych z przygotowywaniem umów o udzielenie dotacji; przeglądu sprawozdawczości dotyczącej wskaźnika czasu oczekiwania na przyznanie dotacji w rocznym sprawozdaniu z działalności oraz oceny głównych przyczyn opóźnień; przeglądu procesu zmiany decyzji o przyznaniu dotacji oraz wzmocnienia monitorowania budżetu i zapewnienia formalnego przekazywania decyzji o przyznaniu dotacji do Europejskiego Banku Inwestycyjnego.

W innym audycie dotyczącym **dotacji** stwierdzono, że system kontroli wewnętrznej służący do zarządzania dotacjami w ramach instrumentu wsparcia finansowego na rzecz sprzętu do kontroli celnej został odpowiednio zaprojektowany i skutecznie wdrożony, z wyjątkiem dwóch kwestii związanych ze strategią kontroli instrumentu oraz dokumentowania monitorowania projektów i przetwarzania płatności w narzędziu eGrants.

Służba Audytu Wewnętrznego przeprowadziła dwa audyty w obszarze **zarządzania programem** w bieżącym okresie programowania.

W ramach pierwszego z tych dwóch audytów zarządzania programem w celu uproszczenia wdrażania **funduszy polityki spójności w okresie programowania 2021–2027** opracowano i wdrożono odpowiednie i skuteczne procesy kontroli wewnętrznej na potrzeby budowania zdolności, oceny *ex ante* oraz monitorowania i sprawozdawczości w zakresie uproszczonych metod rozliczania kosztów i finansowania niepowiązanego z kosztami. Należy jednak udoskonalić powiązane wytyczne, dokumentację i oceny *ex ante*. Ponadto należy usprawnić szkolenia i monitorować ryzyko zależności od ekspertów zewnętrznych. Wreszcie dyrekcje generalne muszą poprawić monitorowanie i sprawozdawczość.

W drugim z tych dwóch audytów zarządzania programem Służba Audytu Wewnętrznego stwierdziła, że procesy kontroli wewnętrznej dotyczące przeglądu i zatwierdzania zmian w krajowych planach strategicznych **wspólnej polityki rolnej** (WPR) zostały odpowiednio opracowane i wdrożone. Brakowało jednak jasności co do początkowej daty kwalifikowalności zatwierdzonych zmian w interwencjach Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, które to zmiany zostały wcześniej zgłoszone, ale uznano je za niezgodne z podstawą prawną zgłoszenia. Ponadto stwierdzono bardzo ważne niedociągnięcie dotyczące doprecyzowania dopuszczalnych odchyleń między wskaźnikami rezultatu a produktami oraz korekty wykrytych niezgodności w planach strategicznych WPR.

W obszarze tematycznym **zapewniania wiarygodności i strategii audytu** Służba Audytu Wewnętrznego **zidentyfikowała przypadki**, w których badane podmioty musiały usprawnić istniejące procesy.

W programie objętym **rozporządzeniem w sprawie wspólnych przepisów na okres programowania 2021–2027** dyrekcja generalna objęta audytem ustanowiła rozwiązania w zakresie audytu w oparciu o jedną strategię audytu, ale do końca prac audytowych w terenie nie ustanowiła w pełni dodatkowych rozwiązań w zakresie audytu dotyczących specjalnego postępowania z dokumentami, kompleksowego podejścia do oceny ryzyka i planowania audytu obejmującego czynniki ryzyka specyficzne dla danego funduszu i wspólne czynniki ryzyka.

W innym audycie odpowiednio opracowano i skutecznie wdrożono procesy zarządzania ryzykiem i kontroli dotyczące metodyki oceny ryzyka w ramach **Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności** oraz audyty *ex post* kamieni milowych i wartości docelowych zgodnie z rozporządzeniem w sprawie Instrumentu

na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, z wyjątkiem dwóch bardzo ważnych kwestii związanych z: a) czasem trwania audytów oraz b) standardami audytu i programem zapewnienia jakości.

Jeżeli chodzi o wiarygodność opinii z audytu na temat **legalności i prawidłowości wydatków w ramach programu Erasmus+** zadeklarowanych przez agencje krajowe, dyrekcja generalna objęta audytem skutecznie wdrożyła środki, które zostały odpowiednio opracowane, aby zapewnić wiarygodność opinii z audytu wydanych przez niezależne organy audytowe w celu uzyskania niezbędnej pewności, z wyjątkiem jednej kwestii związanej z zarządzaniem uwagami.

W celu zapewnienia, aby **pomoc finansowa udzielana państwom objętym ogłoszeniem kryzysu** była dostarczana zgodnie z zasadą należytego zarządzania operacyjnego i finansowego, stwierdzono, że wprowadzone systemy zarządzania ryzykiem i kontroli ryzyka są odpowiednio zaprojektowane i skutecznie wdrażane, z wyjątkiem mechanizmu monitorowania i sprawozdawczości związanego z umowami zawieranymi w ramach elastycznych procedur.

Służba Audytu Wewnętrznego przeprowadziła również **ograniczone przeglądy wyników kontroli przedstawionych przez partnerów**. W wyniku tych przeglądów stwierdzono, że systemy –opracowane i wdrożone przez właściwe dyrekcje generalne w obszarze stosunków zewnętrznych w celu zapewnienia, aby deklaracje zarządcze przyczyniały się do uzyskania pewności co do skutecznego wdrażania funduszy UE w ramach zarządzania pośredniego z podmiotami, którym powierzono wykonywanie zadań – są odpowiednie, z wyjątkiem kwestii związanych z niektórymi aspektami sposobu zaprojektowania tych systemów oraz skutecznością i efektywnością deklaracji zarządczych jako środka kontroli.

Jeżeli chodzi o **ramy realizacji celów, monitorowania i ewaluacji,** Służba Audytu Wewnętrznego **zidentyfikowała przypadki**, w których badane podmioty musiały usprawnić istniejące procesy:

Audyt **Programu InvestEU** potwierdził istnienie odpowiedniego i skutecznego wewnętrznego mechanizmu sterowania i koordynacji w zakresie finansowania operacji Funduszu InvestEU oraz wprowadzenie solidnej metodyki dotyczącej wskaźników wykonania i monitorowania służących monitorowaniu wdrażania. Stwierdzono jednak niedociągnięcia w celach określonych w odpowiedniej podstawie prawnej oraz we wskaźnikach wykorzystywanych do monitorowania i oceny osiągnięcia celów programu.

W wyniku audytu koncepcji ram realizacji celów, monitorowania i ewaluacji **wspólnej polityki rolnej** na lata 2023–2027 stwierdzono, że ramy te zostały odpowiednio opracowane w celu monitorowania, oceny i sprawozdawczości w zakresie realizacji celów planów strategicznych WPR. Podejście do zatwierdzania zmian wartości docelowych i kamieni milowych w odniesieniu do wskaźników rezultatu wymagało jednak dalszych doprecyzowań ze względu na brak jasnych przepisów w prawodawstwie podstawowym.

Jeżeli chodzi o **zamówienia publiczne i zarządzanie umowami**, Służba Audytu Wewnętrznego zidentyfikowała **trzy przypadki**, w których badane podmioty musiały usprawnić istniejące procesy.

W ramach jednego audytu zidentyfikowano jedną bardzo ważną kwestię dotyczącą skuteczności i efektywności podejścia do zamówień publicznych stosowanego w odniesieniu do tłumaczeń zlecanych na zewnątrz. W toku innego audytu zidentyfikowano jedną bardzo ważną kwestię dotyczącą identyfikacji (potencjalnych) aspektów konfliktu interesów, którą właściwa agencja wykonawcza musi wzmocnić we współpracy ze swoimi macierzystymi dyrekcjami generalnymi.

W ramach audytu dotyczącego zamówień publicznych o wysokiej wartości i zarządzania umowami należy znacznie usprawnić ustanowiony system kontroli wewnętrznej, aby zwiększyć jego efektywność i skuteczność. Służba Audytu Wewnętrznego zidentyfikowała pięć bardzo ważnych problemów dotyczących: a) strategii zarządzania ryzykiem i kontroli; b) kryteriów udzielenia zamówienia i procesu oceny; c) szacowania wartości zamówienia i okresu obowiązywania umowy; d) systemu wczesnego wykrywania i wykluczania oraz e) kontroli *ex ante* dotyczących płatności.

Procesy operacyjne

Służba Audytu Wewnętrznego przeprowadziła **sześć audytów** dotyczących konkretnych działań lub programów.

Audyt **zarządzania Europejskimi Służbami Zatrudnienia (EURES)** i portalem EURES wykazał, że właściwa dyrekcja generalna i powiązana agencja zdecentralizowana wprowadziły szereg rozwiązań służących do zarządzania ich współpracą. Rozwiązania te nie zawsze były jednak wystarczająco szczegółowe lub aktualizowane w różnych obszarach, w tym w obszarze ładu informatycznego i mandatu komitetu sterującego ds. technologii informacyjnych.

Audyt **mechanizmów koordynacji związanych z nadzorem finansowym** wykazał, że właściwa dyrekcja generalna odpowiednio opracowała oraz skutecznie i efektywnie wdrożyła mechanizmy koordynacji z trzema organami nadzoru, z wyjątkiem problemów związanych z procesem pytań i odpowiedzi oraz przeglądem i oceną.

Inny audyt wykazał, że procesy zarządzania **danymi kontrolnymi dotyczącymi wspólnej polityki rybołówstwa** zostały odpowiednio opracowane oraz skutecznie i efektywnie wdrożone, zgodnie z ramami prawnymi mającymi zastosowanie w czasie przeprowadzania audytu, z wyjątkiem jednej kwestii związanej z przyjmowaniem, wykorzystywaniem i publikowaniem danych dotyczących uprawnień do połowów.

W wyniku audytu procedury wyboru w **Europejskim Urzędzie Doboru Kadr** stwierdzono, że procesy zarządzania, zarządzania ryzykiem i kontroli ustanowione przez Urząd odpowiedzialny za nowy model konkursu dla pracowników zatrudnionych na czas nieokreślony nie zostały odpowiednio opracowane. Zidentyfikowane problemy obejmowały zarządzanie potrzebami klientów i powiązane aspekty komunikacji, plan działania dotyczący wdrożenia nowego modelu konkursu i procedury wyboru oraz wskaźniki i monitorowanie służące ocenie realizacji celów nowego modelu konkursu.

Audyt **zarządzania usługami opieki nad dziećmi** wykazał, że odpowiedzialne urzędy zasadniczo opracowały odpowiednie ramy i system kontroli. Stwierdzono jednak problemy we wdrażaniu dotyczące: ról i obowiązków komitetów nadzorczych i zaangażowanych podmiotów zewnętrznych; ustanowienia budżetu międzyinstytucjonalnego i podziału kosztów oraz obliczania składek rodzicielskich i instytucjonalnych; a także kontroli informatycznych dotyczących zarządzania projektami i bezpieczeństwa informatycznego odpowiedniego narzędzia informatycznego.

W wyniku audytu **zarządzania wkładami niepieniężnymi** w ramach programu **„Horyzont Europa”** stwierdzono, że właściwa dyrekcja generalna zasadniczo zapewniła wspólnym przedsięwzięciom odpowiednie wsparcie, z wyjątkiem jednej bardzo ważnej kwestii dotyczącej wsparcia informatycznego i funkcji dostępnych w narzędziu informatycznym.

Procesy wsparcia

Zarządzanie zasobami ludzkimi

W wyniku audytu programu transformacji zasobów ludzkich stwierdzono, że chociaż struktura i procesy zarządzania programem zostały zasadniczo dobrze ustanowione, nadal istnieje bardzo ważny problem związany z procesami zarządzania bezpieczeństwem informatycznym, który może mieć wpływ na osiągnięcie celów strategicznych programu i zgodność z wewnętrznymi standardami bezpieczeństwa Komisji.

Ład informatyczny, zarządzanie projektami informatycznymi i zarządzanie bezpieczeństwem informatycznym

Służba Audytu Wewnętrznego przeprowadziła **dwa audyty** w tym obszarze.

Audyt **ładu informatycznego i zarządzania bezpieczeństwem IT** przeprowadzony w jednej dyrekcji generalnej wykazał, że system zarządzania, zarządzania ryzykiem i kontroli wprowadzony na potrzeby ładu informatycznego i rozwiązań w zakresie bezpieczeństwa IT został zasadniczo odpowiednio zaprojektowany oraz skutecznie i efektywnie wdrożony, z wyjątkiem jednej kwestii związanej z dostosowaniem potrzeb biznesowych

i oczekiwań dotyczących przywrócenia gotowości do pracy, utrzymaniem planów bezpieczeństwa IT oraz sformalizowaniem procesów dotyczących zarządzania incydentami i dostępem użytkowników.

W przypadku **projektu Arachne+** procesy zarządzania, zarządzania ryzykiem i kontroli wprowadzone przez dyrekcję generalną jako właściciela systemu, przy wsparciu innych dyrekcji generalnych, nie były odpowiednie do skutecznej realizacji etapu 2 projektu oraz do osiągnięcia celów strategicznych i oczekiwań biznesowych w odniesieniu do całego projektu w ramach przydzielonego czasu i zasobów. Procesy kontroli bezpieczeństwa informatycznego i ochrony danych osobowych były zgodne z etapami procesu Komisji, ale konieczna była znaczna poprawa jakości artefaktów w ramach zapewniania bezpieczeństwa informatycznego.

Ponadto w ramach **szeregu innych audytów zbadano aspekty informatyczne** procesów poddanych audytowi i w różnych przypadkach zidentyfikowano odpowiednie mechanizmy kontrolne lub niedociągnięcia.

Ogólne wnioski dotyczące zarządzania finansami przez Komisję

Zgodnie z wymogami określonymi w karcie obowiązków Służba Audytu Wewnętrznego wydaje coroczne **ogólne wnioski** dotyczące zarządzania finansami przez Komisję. Wnioski te oparte są na pracach audytowych w obszarze zarządzania finansami w Komisji przeprowadzonych w ciągu ostatnich trzech lat (2023–2025). Uwzględniają one również informacje pochodzące z innych źródeł, takich jak sprawozdania Trybunału Obrachunkowego. Ogólne wnioski są wydawane w tym samym czasie co niniejsze sprawozdanie i obejmują ten sam rok.

Na podstawie tych informacji z audytu audytor wewnętrzny uznał, że w 2025 r. Komisja wdrożyła procedury zarządzania, zarządzania ryzykiem i kontroli wewnętrznej, które – analizowane jako całość – są **odpowiednie, aby uzyskać wystarczającą pewność** osiągnięcia zakładanych celów finansowych, z wyjątkiem tych obszarów zarządzania finansami, w odniesieniu do których delegowani urzędnicy zatwierdzający wyrazili zastrzeżenia w swoich poświadczeniach wiarygodności.

Nie zgłaszając dalszych zastrzeżeń do ogólnego wniosku dotyczącego 2025 r., audytor wewnętrzny zwraca uwagę na potrzebę **zagwarantowania, że ramy kontroli i zapewniania wiarygodności pozostaną solidne, proporcjonalne i skuteczne w celu zarządzania ryzykiem na akceptowalnym poziomie**, zwłaszcza w kontekście zbiegu priorytetów i ciągłej presji na zasoby. Jest to szczególnie istotne ze względu na potrzebę przyspieszenia wdrażania i zapewnienia terminowego zamknięcia obecnych programów podczas przygotowań do przyszłych wieloletnich ram finansowych, które wprowadzą dalsze innowacyjne instrumenty i modele realizacji.

Trudne otoczenie społeczno-gospodarcze i polityczne oraz potrzeba reagowania na różne kryzysy w ciągu ostatnich kilku lat wymagały szybkiej mobilizacji bezprecedensowych ilości zasobów i finansowania oraz stworzenia nowatorskich instrumentów opartych na wynikach. Należy zwrócić należytą uwagę na opóźnienia w **finalizacji i wdrażaniu strategii kontroli i audytu na bieżący okres programowania**, wynikające z niezbędnych dostosowań zmienionych modeli realizacji. Jednocześnie Komisja musi kontynuować wysiłki na rzecz uproszczenia, aby zagwarantować, że finansowanie UE pozostanie dostępne i przyniesie rezultaty, przy jednoczesnym zapewnieniu należytego zarządzania finansami.

W kontekście gruntownego przeglądu modeli finansowania i realizacji w **kolejnych wieloletnich ramach finansowych** Komisja powinna wykorzystać wnioski wyciągnięte z obecnego siedmioletniego okresu i **zapewnić określenie modelu zapewniania wiarygodności od samego początku**, aby strategie kontroli poszczególnych instrumentów były opracowywane z odpowiednim wyprzedzeniem przed rozpoczęciem wdrażania.

Dalsze przechodzenie na modele realizacji oparte na wynikach będzie wymagało **zmienionego podejścia**, aby umożliwić Komisji zapewnienie **pewności co do legalności i prawidłowości wydatków**. Między innymi

będzie to wymagało, w razie potrzeby, wsparcia dla państw członkowskich, korekt organizacji funkcji audytu oraz przeglądu tradycyjnych wskaźników zgodności z prawem i prawidłowości, takich jak poziom błędu.

Należy stale poświęcać uwagę proporcjonalnym i skutecznym kontrolom w zakresie **nadzoru nad kwotami budżetowymi realizowanymi przez państwa członkowskie lub osoby trzecie**, biorąc pod uwagę zwiększoną zależność Komisji od tych kwot.

Ponadto rozszerzające się operacje finansowe Unii uwypuklają znaczenie **solidnych i dobrze zintegrowanych ram zarządzania ryzykiem** oraz **silnego nadzoru nad pożyczkami, gwarancjami budżetowymi i finansowaniem poprzez emisję dłużnych papierów wartościowych**.

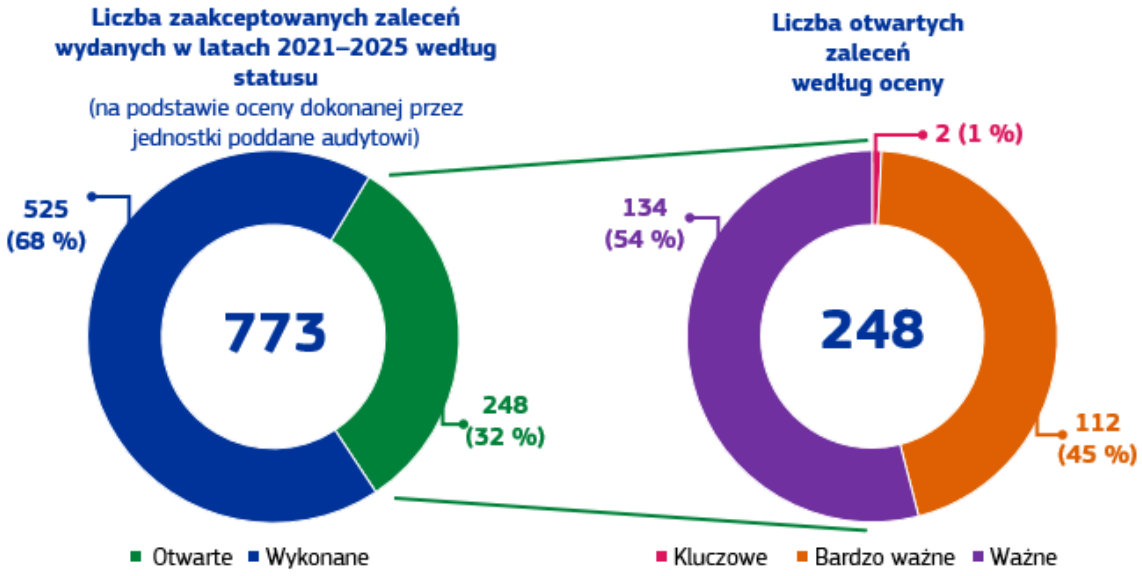
Ponadto, aby zapewnić osiągnięcie celów związanych z rozliczalnością, należytym zarządzaniem finansami i ochroną budżetu UE, Komisja powinna kontynuować wysiłki i wykorzystywać możliwości w celu **optymalizacji wykorzystania ograniczonych zasobów** oraz **dostosowania swojej organizacji, procesów i operacji**. Projektowaniu nowych modeli zapewniania wiarygodności i indywidualnym strategiom kontroli powinno towarzyszyć określenie odpowiednich zasobów ludzkich pod względem liczby, umiejętności i czasu, a także opracowanie strategii skutecznego wykorzystania odpowiednich środków technologicznych, przy jednoczesnym uważnym zarządzaniu związanym z tymi środkami ryzykiem.

Działania podejmowane przez jednostki poddane audytowi

Wpływ prac w zakresie audytu wewnętrznego na poprawę wyników i rozliczalności Komisji zależy od wykonania zaleceń. Aby umożliwić nadzór ze strony organów zarządzających, Służba Audytu Wewnętrznego przeprowadza audyty uzupełniające, gdy jednostka poddana audytowi zgłosi zalecenie jako gotowe do przeglądu. Służba Audytu Wewnętrznego regularnie informuje również Komitet ds. Audytu o stanie wykonania jej zaleceń.

Służba Audytu Wewnętrznego **podjęła działania następcze w związku z 50 wcześniejszymi zadaniami dotyczącymi audytu** w celu dokonania przeglądu wdrożenia zaleceń i sporządziła 82 ([9]) notatki z działań następczych skierowane do odpowiednich dyrekcji generalnych i służb. W rezultacie w przypadku 22 zadań wszystkie zalecenia zostały zamknięte ([10]), natomiast w przypadku pozostałych 28 zadań do daty granicznej otwarte pozostało co najmniej jedno zalecenie ([11]).

Jak przedstawiono poniżej, na 31 grudnia 2025 r., kiedy to przypada data graniczna, 525 (68 %) spośród 773 (częściowo) zaakceptowanych zaleceń ([12]) wydanych przez Służbę Audytu Wewnętrznego w latach 2021–2025 zostało ocenionych przez jednostki poddane audytowi jako wykonane ([13]). Oznacza to, że łącznie 248 zaleceń (32 %) pozostaje otwartych.

Źródło: Komisja Europejska, Służba Audytu Wewnętrznego

([9]) W odniesieniu do niektórych zadań dotyczących audytu działania następcze podejmowano więcej niż raz, a niektóre notatki z działań następczych obejmowały więcej niż jedno zadanie dotyczące audytu.

([10]) Wykaz audytów, które zostały zamknięte po przeprowadzeniu działań następczych, znajduje się w sekcji 2.2 dokumentu roboczego służb Komisji.

([11]) Wykaz audytów, które pozostały otwarte po przeprowadzeniu działań następczych w związku z kluczowymi lub bardzo ważnymi zaleceniami znajduje się w sekcji 2.1 dokumentu roboczego służb Komisji.

([12]) Spośród 777 zaleceń wydanych w latach 2021–2025 w pełni zaakceptowano 763 zalecenia, częściowo – 10 zaleceń, a odrzucono cztery zalecenia.

([13]) Na wykresie przedstawiono ocenę zaleceń do daty granicznej. Może ona różnić się od oceny zawartej w pierwotnym sprawozdaniu z audytów, ponieważ w ramach audytu uzupełniającego Służba Audytu Wewnętrznego może uznać, że działania podjęte przez jednostkę poddaną audytowi były wystarczające do częściowego ograniczenia pierwotnie stwierdzonych czynników ryzyka, i w związku z tym zmienić ocenę zalecenia na mniej restrykcyjne.

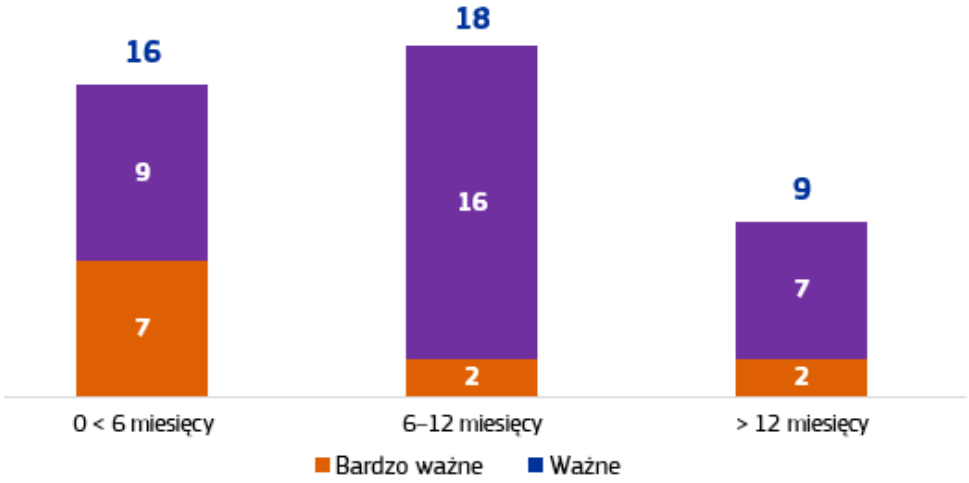
Spośród 248 zaleceń, które pozostały otwarte do daty granicznej, dwa zalecenia oceniono jako kluczowe, 112 (45 %) oceniono jako bardzo ważne, a 134 (54 %) – jako ważne.

Spośród otwartych zaleceń **w przypadku 43 przekroczono termin wykonania** (tj. zaleceń nie wykonano w pierwotnie uzgodnionym terminie). Te zalecenia z przekroczonym terminem wykonania stanowiły 5,6 % (częściowo) zaakceptowanych zaleceń.

Spośród zaleceń z przekroczonym terminem wykonania w przypadku czterech bardzo ważnych zaleceń wydanych w latach 2021–2025 **termin wykonania został przekroczony znacznie** (tj. zlecenie jest nadal otwarte po upływie ponad sześciu miesięcy od pierwotnego terminu wykonania) w porównaniu z sześcioma zaleceniami z poprzedniego roku. Te bardzo ważne zalecenia ze znacznie przekroczonym terminem wykonania stanowiły 0,5 % całkowitej liczby (częściowo) zaakceptowanych zaleceń w latach 2021–2025 (zgodnie z poprzednim okresem sprawozdawczym). Ponadto istnieje jedno bardzo ważne zalecenie ze znacznie przekroczonym terminem wykonania, które zostało wydane przed planem audytu na 2021 r., w związku z czym łączna liczba do daty granicznej wyniosła **pięć bardzo ważnych zaleceń**.

Stopień opóźnienia wykonania zaleceń według oceny

(zalecenia wydane w latach 2021–2025)

Źródło: Komisja Europejska, Służba Audytu Wewnętrznego

Zasadniczo Służba Audytu Wewnętrznego uważa, że stan wykonania jej zaleceń jest zadowalający i porównywalny ze stanem z poprzednich okresów sprawozdawczych. Świadczy to o tym, że służby Komisji sumiennie wykonują kluczowe i bardzo ważne zalecenia, ograniczając tym samym wyszczególnione przez Służbę Audytu Wewnętrznego czynniki ryzyka.

Podsumowanie tych bardzo ważnych zaleceń ze znacznie przekroczonym terminem wykonania zawarto w części 3 dokumentu roboczego służb Komisji towarzyszącego niniejszemu sprawozdaniu.

Konsultacje z zespołem Komisji ds. nieprawidłowości finansowych

Zespół ustanowiony na mocy art. 145 rozporządzenia finansowego nie zgłosił żadnych problemów systemowych w 2025 r., kiedy wydał opinię, o której mowa w art. 93 rozporządzenia finansowego.